

Utjecaj deprivacije spavanja i noćne izloženosti svjetlu na izlučivanje satnih gena kod ljudi

Pavel Kavčič, Bojan Rojc, Leja Dolenc-Grošelj, Bruno Claustrat, Kristina Fujs, Mario Poljak

Cilj Ispitati utjecaj akutne deprivacije spavanja u uvjetima izloženosti svjetlu na izlučivanje dvaju ključnih satnih gena, *hPer2* i *hBmall*, u mononuklearnim stanicama periferne krvi kao i na razinu melatonina i kortizola u plazmi.

Postupci Uzimali smo uzorke krvi 6 zdravih ispitanika svaka 4 sata 3 uzastopne noći, uključujući noć potpune deprivacije spavanja (druga noć). Istraživanje je provedeno od travnja do lipnja 2006. u Kliničko-bolničkom centru Ljubljana.

Rezultati Uočili smo značajnu dnevnu varijaciju u izlučivanju *hPer2* kako u početnim uvjetima ($P < 0,001$, $F = 19,7$, $df = 30$ za *hPer2* i $P < 0,001$, $F = 17,6$, $df = 30$ za *hBmall*) tako i u uvjetima deprivacije spavanja ($P < 0,001$, $F = 9,2$, $df = 30$ za *hPer2* i $P < 0,001$, $F = 13,2$, $df = 30$ za *hBmall*). Statistička analiza s pomoću pojedinačne cosinor metode pokazala je cirkadijanu varijaciju *hPer2* u početnim uvjetima i *hBmall* kako u početnim uvjetima tako i za vrijeme deprivacije spavanja. Vrhunac izlučivanja *hPer2* bio je u $13:55 \pm 1:15$ sati u početnim uvjetima, a vrhunac izlučivanja *hBmall* u $16:08 \pm 1:18$ sati u početnim i u $17:13 \pm 1:35$ sati za vrijeme deprivacije spavanja. Pojedinačna cosinor analiza *hPer2* pokazala je gubitak cirkadijanog ritma kod 3 ispitanika i pomak u fazi kod 2 ispitanika za vrijeme deprivacije spavanja. Varijacija melatonina i kortizola u plazmi potvrdila je usklađenje centralnog regulatora cirkadijanog ritma s ciklusom spavanja i buđenja.

Zaključak Naši rezultati ukazuju da 40-satna akutna deprivacija spavanja u uvjetima izloženosti svjetlu može utjecati na izlučivanje *hPer2* u mononuklearnim stanicama periferne krvi.